

ANADOLU'NUN KAPILARI TÜRKLERE AÇILIYOR**Anadolu'ya İlk Akınlar ve Keşifler**

- Anadolu, verimli toprakları, su kaynakları ve önemli ticaret yolları üzerinde olması nedeniyle her zaman ilgi çekmiştir.
- Türklerin Anadolu'ya gelişi tesadüf değil, planlı bir yerleşme politikasının sonucudur.

Çağrı Bey Dönemi (1015-1021):

- Türkler Anadolu'ya ilk olarak Büyük Selçuklu Devleti döneminde yerleşmek için değil, bölgeyi tanımak (keşif) amacıyla gelmişlerdir.

Pasinler Savaşı (1048):

- **Büyük Selçuklu Devleti** ile **Bizans (Doğu Roma)** arasındaki ilk büyük savaştır.
- Bu zaferle Bizans'ın gücü kırılmış ve **Anadolu'nun kapıları yavaş yavaş aralanmıştır.**

Anadolu'nun Tapusu:**Malazgirt Zaferi (26 Ağustos 1071)**

- Büyük Selçuklu Sultanı Alp Arslan önderliğindeki Selçuklu ordusu, kendisinden çok daha kalabalık olan Bizans ordusunu (İmparator Romen Diyojen) **Turan Taktiği (Hilal Taktiği)** ile mağlup etmiştir.

Malazgirt Zaferi'nin Sonuçları:

- "Anadolu'nun kapıları Türkler için tamamen açıldı."
- Anadolu'da ilk Türk Beylikleri kurulmaya başlandı.
- Bizans, Avrupa'dan yardım isteyince Haçlı Seferleri'ne zemin hazırlandı.
- Türklerin batıya ilerleyişi hızlandı.

Anadolu'da İlk Türk Beylikleri

- ❖ Malazgirt'ten sonra Sultan Alp Arslan, komutanlarına "**Gidin ve fethettiğiniz yerler sizindir**" diyerek Anadolu'nun hızla Türkleşmesini sağlamıştır.

Beylik Adı	Kurulduğu Yer	Önemli Eseri / Özelliği
Saltuklular	Erzurum ve çevresi	Anadolu'daki ilk Türk beyliğidir. Erzurum Üç Kümbetler, Mama Hatun Külliyesi.
Danışmentliler	Sivas, Tokat, Kayseri	En güçlü beyliktir. Anadolu'nun ilk medresesi olan Yağıbasan Medresesi'ni kurdular.
Mengücekliler	Erzincan, Divriği	Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir).
Artuklular	Mardin, Batman, Hasankeyf	Dünyanın en büyük taş kemerli köprüsü olan Malabadi Köprüsü'nü yaptılar.
Çaka Beyliği	İzmir ve çevresi	İlk Türk denizci beyliğidir. Türk Deniz Kuvvetleri'nin kuruluş yılı (1081) kabul edilir.

Bu Beyliklerin Ortak Amacı:

- ❖ **Anadolu'yu imar etmek (camiler, medreseler, köprüler yaparak bayındır hale getirmek) ve dış saldırılara (özellikle Haçlılara) karşı korumaktır.**

Türkiye Selçuklu Devleti (1075-1308)

- **Kutalmışoğlu Süleyman Şah** tarafından İznik merkezli kurulmuştur. (Daha sonra başkent **Konya**'ya taşınmıştır).

Miryokefalon Savaşı (1176):

- Bizans'a karşı kazanılan bu büyük zaferle "**Anadolu'nun Türk yurdu olduğu kesinleşmiştir.**"
- Bizans artık Türkleri Anadolu'dan atamayacağını anlamış ve savunmaya çekilmiştir.

Konya:

- Selçukluların en önemli başkentidir.
- Bugün şehirde gördüğümüz **Alaeddin Camii, Karatay Medresesi** gibi eserler bu dönemin mührüdür.

Anadolu'da Sosyal ve Kültürel Hayat

- Türkler Anadolu'ya sadece savaşmak için gelmediler; burayı yeni bir vatan yaptılar.
- Konut ve Şehir: Türkler kalelerin yanına yeni mahalleler kurmuş, eski kaleleri onarmış ve "**kale-kent**" yapısını geliştirmişlerdir.
- **Yemek Kültürü:** Tandır ekmeği, çökelek, bal, pekmez ve etli yemekler (keşkek gibi) Selçuklu sofralarının vazgeçilmezidir.
- **Oyunlar:** Çocuklar mangala, aşık oyunu ve çelik-çomak gibi oyunlarla vakit geçirirdi.
- **Düğünler:** Atların süslediği, kopuz eşliğinde türkülerin söylendiği coşkulu törenler yapılırdı.

Bilgi Notu: Anadolu'nun Türkleşmesi sadece askeri zaferlerle değil; kurulan vakıflar, medreseler, hastaneler (darüşşifalar) ve hoşgörülü yönetim anlayışıyla gerçekleşmiştir.

Anadolu'da Ticaretin Merkezi: Kervansaraylar

- Türkiye Selçuklu Devleti, Anadolu'yu dünya ticaretinin merkezi haline getirmek için çok önemli adımlar atmıştır.
- **Kervansaray Nedir?:** Ticaret yolları üzerinde, kervanların konaklaması için inşa edilen devasa yapılardır.
- **Sosyal Devlet Anlayışı:** Kervansaraylarda yolcular (din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin) 3 gün boyunca ücretsiz konaklar, yemek yer ve hayvanlarının bakımını yaptırıldı.
- **Ticaret Sigortası:** Dünyada ilk kez Selçuklular, zarara uğrayan tüccarların kayıplarını devlet hazinesinden karşılayarak bir nevi "**sigorta**" sistemi başlatmışlardır. Bu uygulama ticareti çok canlandırmıştır.

Anadolu'yu Aydınlatanlar: Gönül Erleri

- Anadolu'nun sadece kılıçla değil, sevgi ve hoşgörüyle de vatan olmasını sağlayan manevi mimarlar vardır:
- **Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî:** "Gel, ne olursan ol yine gel" diyerek insan sevgisini ve hoşgörüü yaymıştır. Eserlerini Konya'da yazmıştır.
- **Hacı Bektaş-ı Veli:** "Bir olalım, iri olalım, diri olalım" diyerek birlik ve beraberliği öğütlemiş, Anadolu insanının kardeşçe yaşamasını sağlamıştır.
- **Yunus Emre:** Türkçeyi en güzel şekilde kullanarak sevgi, barış ve kardeşlik şiirleri söylemiştir.

Selçuklu Mimari Sanatı ve Eserler

- Selçuklular, fethettikleri şehirleri imar ederek buralara Türk-İslam mührünü vurmuşlardır.
- **Küllîye:** Caminin merkezinde olduğu; hamam, medrese, kütüphane ve hastaneden (darüşşifa) oluşan yapılar topluluğudur.
- **Darüşşifa (Hastane):** Selçuklularda sağlık hizmetlerine çok önem verilirdi. Özellikle ruh sağlığı hastalıklarının müzik ve su sesiyle tedavi edildiği bilinen **Gevher Nesibe Hatun Darüşşifası (Kayseri)** çok ünlüdür.

Kümbet: Türklerin çadır kültüründen esinlenerek yaptıkları anıt mezarlardır.

HAÇLI SEFERLERİ:

- Türklerin Anadolu'yu yurt edinme süreci Büyük Selçuklular ile başlamış, ancak bu ilerleyiş Batı dünyasını (Avrupa) rahatsız etmiştir.
- XI. ve XIII. yüzyıllar arasında Hristiyan dünyasının birleşerek İslam dünyası üzerine yaptığı bu saldırılara **Haçlı Seferleri** denir.

Haçlı Seferleri'nin Nedenleri

- ❖ Avrupalılar bu seferleri düzenlerken üç temel alanı hedeflemişlerdir:

Siyasi Nedenler:

- Malazgirt Zaferi'nden sonra Türklerin Anadolu'da durdurulamayan yayılmaları üzerine Doğu Roma (Bizans) imparatorlarının Papa'dan askeri yardım istemesi.
- Türklerin Anadolu'daki ilerleyişini kesmek ve onları bu coğrafyadan tamamen atmak.

Dini Nedenler:

- Müslümanların elinde bulunan Kudüs, Antakya ve İznik gibi kutsal şehirleri Hristiyanların geri almak istemesi.
- Papa'nın savaşa katılanlara cennet vaat etmesi ve din adamlarının halkı savaşa kıskırtması.

Ekonomik Nedenler:

- İslam dünyasının o dönemdeki refah ve zenginliğine (İpek ve Baharat yolları gibi) fakirlik içindeki Avrupalıların sahip olma arzusu.

Seferlerin Gelişimi ve Kronolojisi**I. Haçlı Seferi(1096):**

- Doğu Roma imparatorunun çağrısıyla ilk Haçlı ordusu İstanbul'a ulaştı.
- Bu en kalabalık ve sonuç alan seferdir.
- Müslümanlar yenildi.
- Türkiye Selçuklu Devleti başkentini İznik'ten Konya'ya taşıdı.

II. Haçlı Seferi(1147):

- Musul-Halep Atabeyi İmadüddin Zengi'nin Urfa'yı Haçlılardan geri alması üzerine düzenlendi.
- Müslümanların zaferiyle sonuçlandı.

III. Haçlı Seferi(1189):

- Selahaddin Eyyubi'nin Kudüs Haçlı Krallığı'na son vererek Kudüs'ü geri alması üzerine Avrupa tekrar harekete geçti.
- Selahtini Eyyübi Haçlıları geri püskürttü.

IV. Haçlı Seferi (Amacından Sapan Sefer) 1204: Bu seferde Haçlılar, Müslümanlar üzerine gitmek yerine kendi dindaşları olan Bizans'ın başkenti İstanbul'u istila edip yağmaladılar.

Haçlı Seferleri'nin Sonuçları

- ❖ Savaşlar askeri olarak Türklerin zaferiyle sonuçlansa da dünya tarihinde büyük değişimlere yol açtı:

Dini Sonuçlar:

- Kiliseye ve din adamlarına duyulan güven azaldı (çünkü vaat edilen zafer kazanılmadı).

Siyasi Sonuçlar:

- Derebeylik (feodalite) sistemi zayıfladı; bu durum Avrupa'da merkezi krallıkların güçlenmesine yol açtı.
- Türklerin batıya ilerleyişini bir süreliğine durakladı ancak Anadolu'dan atılamadılar.

Ekonomik Sonuçlar:

- Akdeniz limanları (Marsilya, Venedik, Cenova) ticaret sayesinde önem kazandı.
- Doğu ve Batı arasındaki ticaret arttı; Avrupalılar şeker, fildişi ve baharat gibi ürünleri tanıdı.

Teknik ve Kültürel Sonuçlar (En Kalıcı Etki):

- İslam dünyasından öğrenilen kağıt, barut, pusula ve matbaa gibi teknik buluşlar Avrupa'ya taşındı.
- Bu teknikler, Avrupa'nın gelecekteki bilimsel ve coğrafi keşiflerine zemin hazırladı.

Anadolu'nun Savunulmasında Türklerin Rolü

- Türkiye Selçuklu Devleti ve İlk Beylikler (Saltuklular, Danişmentliler vb.) kendi aralarındaki çekişmeleri bir kenara bırakarak Haçlılara karşı birlikte mücadele etmişlerdir.
- **Miryokefalon Savaşı (1176):** Haçlı saldırılarıyla zayıflayan Bizans'ın Türkleri Anadolu'dan atma umudu